

Міністерство освіти і науки України
Таврійський національний університет імені В.І. Вернадського
Кафедра психології, філософії та суспільних наук

ЗАТВЕРДЖУЮ

Директор навчально-наукового
гуманітарного інституту

Зореслава ЗАХОЖАЙ

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
ПСИХОЛОГІЯ ЗАЛЕЖНОСТЕЙ

рівень вищої освіти Другій (магістерський)
галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
спеціальність С4 Психологія
освітньо-професійна програма Психологія
форма(и) навчання денна та заочна

Київ-2026 рік

**Інформація про розробника та розгляд і схвалення
робочої програми навчальної дисципліни**

РОЗРОБНИК робочої програми навчальної дисципліни

Кандидат психологічних наук, доцент

Світлана МІТИНА

Розглянуто та схвалено на засіданні кафедри психології, філософії та
суспільних наук
Протокол № 1 від 26.08.2026 року

Завідувач кафедри

Олена ВЛАСЕНКО

ПОГОДЖЕНО:

Розглянуто та схвалено на засіданні навчально-методичної ради навчально-
наукового гуманітарного інституту
Протокол № 1 від 27.08.2026 року

Голова НМР

Зореслава ЗАХОЖАЙ

(підпис)

ЗМІСТ

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну.
2. Опис навчальної дисципліни.
 - 2.1. Анотація навчальної дисципліни.
 - 2.2. Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни.
 - 2.3. Формат проведення дисципліни.
3. Перелік компетентностей, яких набувають здобувачі при вивченні дисципліни.
4. Програмні результати навчання.
5. Структура та обсяг навчальної дисципліни.
6. Інформація про індивідуальне завдання.
7. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни.
8. Політика дисципліни.
9. Система та критерії оцінювання результатів навчання здобувачів.
10. Рекомендовані джерела інформації.

1. Загальна інформація про навчальну дисципліну

1.1.Назва навчальної дисципліни, код в освітній програмі	Психологія залежностей	
1.2.Статус навчальної дисципліни	Вибіркова, цикл загальної підготовки	
1.3.Рік навчання, семестр у якому викладається дисципліна	2-й рік навчання, 3-й семестр	
1.4.Обсяг навчальної дисципліни за формами здобуття освіти	очна (денна)	<i>заочна</i>
Кількість кредитів	4	4
Загальна кількість годин, в тому числі:	120	120
● аудиторні години	32	8
лекції	16	4
<i>семінарські</i>	16	4
<i>практичні</i>	-	-
● самостійна робота	88	112
1.5.Вид підсумкового (семестрового) контролю	3-й семестр – залік	
1.6. Інформація про консультації	<i>Згідно затвердженого графіка консультацій</i>	
1.7. Мова викладання	українська	
1.8.Прізвище, ім'я, по батькові викладача(ів) (науковий ступінь, вчене звання)	Мітіна Світлана Володимирівна (кандидат психологічних наук, доцент)	
1.9.Контактна інформація викладача	mitina.svitlana@tnu.edu.ua	

2. Опис навчальної дисципліни

Анотація дисципліни. Програма навчальної дисципліни «Психологія залежностей» складено відповідно до освітньої програми “Психологія”. Вивчення даної дисципліни дає можливість здобувачеві вищої освіти ознайомитися з актуальними питаннями психології залежної поведінки, чинниками та механізмом формування залежності, основними напрямками соціально-психологічної профілактики, методами діагностики та корекції залежної поведінки; формування та розвиток професійно та особистісно важливих якостей майбутніх фахівців.

Програма навчальної дисципліни складається з двох модулів, в які входять десять тем.

Модуль 1. Загальна характеристика та різновиди адиктивної (залежної) поведінки

Модуль 2. Методи діагностики, профілактики та корекції адиктивної (залежної) поведінки

2.1. Мета, завдання та цілі вивчення дисципліни

Метою вивчення дисципліни «Психологія залежності» є поглиблення уявлень здобувачів щодо психологічних механізмів формування і функціонування адиктивної (залежної) поведінки, та оволодіння професійними навичками профілактичної та корекційної роботи з особами схильними до різних форм залежності.

Завданнями вивчення дисципліни є:

1. Сформувати у студентів цілісної системи знань з питань розвитку адиктивної (залежної) поведінки; соціально-психологічних передумов та механізмів формування схильності до залежної поведінки; особливостей психологічної допомоги особам, схильним до залежної поведінки.

2. Ознайомити студентів із основними підходами до визначення

залежної поведінки та її причин; етіологією та стадіями розвитку хімічних, нехімічних та харчових залежностей; основними підходами, моделями та принципами профілактики залежної поведінки.

3. Сформувані знання та навички щодо аналізу причинно-наслідкових зв'язків та специфіки прояву різних форм залежної поведінки, діагностики найбільш поширених форм залежної поведінки; опанувати основні методи діагностики залежності; аналізувати результатів психологічної діагностики різних форм залежності; опанувати основні методи психологічної корекції залежних розладів; визначати можливі напрямки та шляхи вирішення проблем особистості з залежною поведінкою.

Додаткові цілі: підвищити рівень фахової компетентності у студентів, зокрема самостійного опрацювання літературних джерел з психології адиктивної поведінки та суміжних дисциплін.

Формат проведення дисципліни

Заняття проводяться в змішаному форматі (в аудиторії й онлайн), синхронно й асинхронно (зустріч в аудиторії чи Гугл-класі, або самостійне вивчення матеріалу та виконання завдань).

Під час навчання використовуються наступні форми та методи: проблемна лекція, технологія розвитку критичного мислення (трифазова модель виклик-осмислення-міркування), використання моделі антропоцентричної системи для демонстрації закономірностей еволюційного руху наукової психологічної думки, дискусія за результатами обговорення завдань самостійної роботи, дискусії за результатами обговорення доповідей.

Віртуальне навчальне середовище використовуватиметься у разі роботи в режимі онлайн – Google Classroom. У онлайн режимі лекції / семінарські заняття можуть бути проведені за допомогою Google Meet.

Поточна комунікація з викладачем здійснюється через Classroom, корпоративну пошту.

3. Структура та обсяг навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин										
	денна форма						Заочна форма				
	у сьомого	у тому числі					у тому числі				
Л		П р	С	Л б	СР	Л	П р	С	Лб	СР	
1	2	3	4	5	6	7	9	10	11	12	13
Модуль 1. Загальна характеристика та різновиди адиктивної (залежної) поведінки											
Тема 1. Психологічна сутність, механізм та фактори виникнення адиктивної поведінки.	17	3		4		15	1		1		15
Тема 2. Специфіка та етіологія формування залежності від ПАР (хімічних адикцій). Поняття співзалеження.	17	2		4		15	1		1		16
Тема 3. Нехімічні (поведінкові) залежності.	17	2		4		15	1		1		15
Тема 4. Міжособистісна залежність: структура, механізм розвитку. Співзалежність, контрзалежність	17	2		4		15			1		16
Модуль 2. Методи діагностики, профілактики та корекції адиктивної (залежної) поведінки											
Тема 5. Психологічні особливості осіб із адиктивними формами поведінки. Методи діагностика особистісної схильності до адиктивної поведінки.	18	3				15					16
Тема 6. Соціально-психологічні аспекти профілактики адиктивної поведінки. Роль сім'ї в профілактики адиктивної поведінки неповнолітніх.	17	2				14	0,5				18
Тема 7. Соціально-психологічна реабілітація осіб з адиктивною поведінкою. Кризова інтервенція.	17	2				15	0,5				16
<i>РАЗОМ</i> <i>годин</i>	120	16	-	16	-	104	4		4	-	112
<i>кредитів</i>	4										
<i>Підсумковий (семестровий) контроль</i>	залік										

5.1 Тематика семінарських занять

П/н	Теми семінарських занять	Кількість годин за формами здобуття освіти	
		Очна (денна)	заочна
1	Чинники та механізми формування залежності	4	1
2	Залежності від ПАР(наркозалежність).	4	1
3	«Технологічні залежності»: комп'ютерна, гаджет, Internet-залежність	4	1
4	Поведінкові залежності: адикції досягнень, адикції значущості.	4	1
	УСЬОГО	16 год	4 год.

5.3. ОРГАНІЗАЦІЯ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ

5.3.1 Тематика самостійної роботи здобувачів

п/н	Зміст навчального матеріалу	Вид діяльності	Кількість годин за формами здобуття освіти	
			очна (денна)	заочна
1	Тема 1. Психологічна сутність, механізм та фактори виникнення адиктивної поведінки.	Аналіз літератури. Написання конспекту.	15	15
2	Тема 2. Специфіка та етіологія формування залежності від ПАР (хімічних адикцій). Поняття співузалежнення.	Психологічний аналіз фільму. Визначення етапів та механізму формування залежності	15	16
3	Тема 3. Нехімічні (поведінкові) залежності.	Аналіз літератури. підготовка повідомлення, розробка презентації	15	15
4	Тема 4. Міжособистісна	Психологічний аналіз	15	16

	залежність: структура, механізм розвитку. Співзалежність, контрзалежність	фільму. Вивчення та аналіз додаткової літератури. Підготовка повідомлення.		
5	Тема 5. Психологічні особливості осіб із адиктивними формами поведінки. Методи діагностика особистісної схильності до адиктивної поведінки.	Аналіз літератури, підготовка повідомлення, Проведення діагностики, розробка рекомендації.	15	16
6	Тема 6. Соціально-психологічні аспекти профілактики адиктивної поведінки. Роль сім'ї в профілактики адиктивної поведінки неповнолітніх.	Аналіз літератури, підготовка повідомлення, вирішення практичних завдань.	14	18
7	Тема 7. Соціально-психологічна реабілітація осіб з адиктивною поведінкою. Кризова інтервенція.	Аналіз літератури, підготовка повідомлення, розробка презентації, Розробка плану проведення «Кризової інтервенції».	15	16
	Всього		88	112

5.4 Інформація про індивідуальне завдання

Індивідуальні завдання з дисципліни: реферати, доповіді, презентації та інші види індивідуальних завдань, запропонованих викладачем, сприяють більш поглибленому вивченню здобувачем теоретичного матеріалу, формуванню вмінь використання знань для вирішення відповідних практичних завдань.

Індивідуальні завдання (ІЗ) з дисципліни виконуються студентами самостійно із забезпеченням необхідних консультацій з окремих питань з боку викладача на основі вільного вибору теми завдання. ІЗ охоплює усі основні теми дисципліни.

При виконанні та оформленні ІЗ здобувач може використати комп'ютерну техніку, інформацію з Інтернету, статистичний, довідковий та інші необхідні матеріали.

5.4.1. Теми індивідуальних, творчих робіт (підготувати презентацію на одну з обраних тем)

1. Чинники та механізм формування алкогольної залежності
2. Профілактичні заходи щодо попередження інтернет-залежності
3. Соціально-психологічні чинники та наслідки залежності від азартних ігор
4. Психологічна реабілітація хворих на наркоманію.
5. Форми та методи роботи психолога з сім'єю адикта після його реабілітації.
6. Зміст і форми роботи психолога із співзалежними членами родини.
7. Класифікація та вплив ПАР на психіку людини.
8. Адикція до їжі: булімія, нервова анорексія.
9. Чинники, механізм, етапи розвитку залежності стосунків
10. Трудоголізм: причини, наслідки, методи психологічної допомоги
11. Особливості соціально-психологічної реабілітації осіб, які мають нехімічні адикції

4. Ресурсне забезпечення навчальної дисципліни

Засоби навчання:

У разі роботи в режимі онлайн використовується віртуальне навчальне середовище – Google Classroom. У онлайн режимі лекції / семінарські заняття можуть бути проведені за допомогою програм електронної комунікації Google Meet. У режимі дистанційного навчання вивчення курсу додатково передбачає приєднання кожного здобувача вищої освіти до програми Google Meet (для занять у режимі відеоконференцій). У цьому випадку здобувач має самостійно потурбуватися про якість доступу до інтернету. Для роботи в дистанційному форматі потрібні ноутбук / персональний комп'ютер / мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для:

- комунікації та опитувань,
- виконання домашніх завдань,
- виконання завдань самостійної роботи,
- проходження тестування тощо.

Також використовується корпоративна пошта, що забезпечує можливість листування з викладачем.

В офлайн режимі для проведення занять використовуються матеріально-технічні ресурси: аудиторії, оснащені мультимедійним обладнанням, що відповідають санітарно-гігієнічним нормам, створюють фізичний простір, необхідний для досягнення, передбачених ОП, програмних результатів навчання. Придбані меблі відповідають ергономічним вимогам, а їх кількість достатня для розміщення ліцензованого обсягу здобувачів.

Ауд.207 – Спеціалізована аудиторія «Музей Родовід», стільці з пюпітром (а також аудиторії 219, 224)

Телевізор KIVI 65 Smart TV модель 65U730QB з кріпленням настінним CHARMOUNT (2024)

Приміщення забезпечені Інтернетом (wi-fi). Wi-Fi адаптер TR Link TL-WIN722N Wireless N Adapter 150 Mbps USB 2/0

Інформаційне та навчально-методичне забезпечення:

- 1) Силабус дисципліни
- 2) Робоча програма
- 3) Методичні рекомендації для підготовки до семінарських занять та самостійної роботи
- 4) Перелік основної й додаткової літератури вказано в робочій програмі, силабусі.
- 5) Певні джерела інформації в електронному форматі розміщено в Гугл-класі

5. Політика дисципліни

Політика щодо академічної доброчесності	Обов'язковим є прояв нульової толерантності до жодних форм порушення академічної доброчесності. Очікується, що індивідуальне завдання та доповіді до семінарських занять здобувачів будуть самостійними, їх власними оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Під час тестування користування зовнішніми джерелами заборонено. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача є підставою для її незарахування викладачем.
Політика щодо використання інструментів штучного інтелекту при виконанні завдань з дисципліни	Інструмент ШІ має обмежене застосування у навчальному процесі. Його застосування доцільне: 1) з метою первинного ознайомлення зі змістом теми для самостійного опрацювання для складання плану роботи (з подальшим порівнянням з науковими текстами); 2) у випадку аналізу розгляду поняття в різних контекстах – при складанні словника психологічних термінів; 3) при розгляді дискусійних питань психологічної науки – для формулювання питань для обговорення під час семінарського заняття
Політика щодо використання матеріалів з джерел відкритого доступу	Користувачі мають можливість вільно читати, завантажувати, копіювати контент з навчальною та науковою метою, а також розповсюджувати його з обов'язковим посиланням на використані джерела
Політика дотримання принципів та норм етики	Під час занять здобувачі діють із позицій академічної доброчесності, професійної етики та

і професійної деонтології	деонтології, дотримуються правил внутрішнього розпорядку Університету. Ведуть себе толерантно, доброзичливо та виважено у спілкуванні між собою та викладачами, а також реагують належним чином, якщо стають свідками дій порушення професійної етики з боку інших здобувачів чи викладачів. У випадку епідеміологічного режиму виконують всі настанови протиепідеміологічних дій: носять маски, дотримуються соціальної дистанції, використовують антисептики тощо.
Політика щодо відвідування	Здобувачі повинні відвідувати усі лекції, семінари та інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Недопустимими є пропуски та запізнення на заняття з неповажних причин. Користування мобільними пристроями під час заняття неприпустиме (за виключенням випадків, коли це пов'язане з виконанням завдання викладача)
Політика дедлайну	Завдання має бути виконане у встановлені строки, якщо необхідно, то розміщене у письмовому вигляді у відповідній вкладці в Гугл-класі. Для отримання максимальних балів до заліку обов'язковим є усний захист доповідей, есе на семінарських заняттях. У разі відсутності на семінарському занятті, доповідь, презентація прикріплюються у Гугл-клас не пізніше ніж через тиждень після того як відбувся семінар з відповідної теми (у випадку недотримання термінів оцінка знижується на 1 бал). Аналогічним є дедлайн щодо виконання тестових завдань.
Політика визнання та перезарахування здобувачу результатів навчання з навчальної дисципліни	Визнаються результати навчання здобувача, здобуті в інший період, в іншому ЗВО або під час академічної мобільності відповідно до Положення про організацію освітнього процесу та Положення про академічну мобільність
Політика визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті	Визнання результатів відбувається відповідно до Положення про визнання результатів навчання, здобутих у неформальній та/або інформальній освіті в Університеті
Порядок відпрацювання пропущених занять	Відпрацювання пропущених занять з поважної причини у вигляді захисту доповідей, есе, презентацій проводиться на останньому

	семінарському заняття зі змістового модулю або останньому занятті в семестрі. Відпрацювання пропущених занять без поважної причини відбувається шляхом письмового виконання завдань, передбачених темою заняття. Такі завдання не зараховуються як такі, що були захищені!
Політика оцінювання	Політика щодо оцінювання здобувачів освіти відповідає положенням, розробленим Міністерством освіти і науки та базується на формувальному оцінюванні (самооцінювання і взаємооцінювання), яке передуює підсумковому оцінюванню. Оцінювання має бути позитивним за принципом, фокусуючись на досягненнях, а не на невдачах. Усі види оцінювання ґрунтуються на чітко встановлених критеріях та показниках, що диференційовані за різними типами завдань
Політика щодо оскарження результатів оцінювання	<i>Перескладання підсумкової оцінки</i> з метою її підвищення не допускається, окрім ситуацій передбачених нормативними документами Університету, або неявки на підсумковий контроль з поважної причини. Оскарження результатів оцінювання відбувається відповідно до Положення про організацію освітнього процесу в Університеті, Положення про апеляцію результатів підсумкового контролю з екзамену чи заліку
Політика про можливості навчання осіб із особливими освітніми потребами	Реалізується шляхом організації комфортного, інклюзивного та розвиваючого освітнього середовища, забезпечення заходів, спрямованих на попередження психологічного травмування створення адаптованої матеріально-технічної бази (пандуси) та надання комплексної підтримки (психологічної, соціальної)

6. Система та критерії оцінювання результатів навчання здобувача

6.1. Види контролю, які використовуються під час вивчення дисципліни, та форма підсумкового (семестрового) контролю за навчальною дисципліною.

Формою підсумкового контролю за навчальною дисципліною є залік. Контрольні заходи включають поточний контроль.

Поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських та практичних занять і за результатами виконання завдань самостійної роботи. Передбачені такі види контрольних заходів: усна співбесіда під час семінарських та практичних занять, усний захист повідомлень за темою семінарського заняття, виконання тестових завдань, перевірка письмового звіту за результатами виконання письмових завдань.

Здобувачу, який **не набрав прохідного мінімуму (60 балів)** з навчальної дисципліни - отримує незадовільну оцінку і вважається таким, що має академічну заборгованість.

8.2. Методи контролю та оцінювання

усне опитування

дискусія

перевірка письмових самостійних робіт

захист доповідей до семінару, презентацій

індивідуальне завдання.

8.3. Критерії оцінювання навчальної діяльності здобувачів, в межах окремих форм здобуття освіти та видів навчальних занять, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни.

• Критерії оцінювання самостійної роботи:

4 бали - здобувач у повному обсязі володіє матеріалом, вільно та аргументовано його презентує, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання, правильно інтерпретує отримані результати, використовує обов'язкову, додаткову літературу та інформаційні ресурси, демонструє самостійність, достовірність, незаангажованість проведеного дослідження;

3 бали - здобувач у достатньому обсязі володіє матеріалом, вільно його презентує, але може не вистачати аргументації в поясненнях, в основному розкриває зміст поставленого завдання, використовує обов'язкову літературу, демонструє самостійність та достовірність проведеного дослідження. Допускаються несуттєві неточності;

2 бали - в цілому володіє матеріалом, але не демонструє глибини знань, самостійності у вирішенні поставлених завдань, не спирається на необхідну літературу, наявні суттєві неточності;

0-1 балів - не в повному обсязі володіє матеріалом, фрагментарно та поверхово його викладає, недостатньо розкриває зміст поставлених питань. Має суттєві помилки у відповідях чи в роботі. Демонструє не самостійність у виконанні завдань самостійної роботи.

Для здобувачів заочної форми навчання при розрахунку використовується коефіцієнт

- **Критерії оцінювання семінарського заняття**

5 балів - здобувач має глибокі знання з теми заняття. Доповідь змістовна, ґрунтовна та відповідає вимогам. Під час підготовки до заняття здобувач використовував творчий підхід, не обмежуючись тільки матеріалами підручника або лекції. Під час заняття здобувач активно бере участь в дискусіях та доповнює відповіді інших. Здатен аналізувати, виявляти причиново-наслідкові зв'язки, формулювати висновки й узагальнення, вільно оперує фактами і відомостями. Протягом відповіді активно використовує приклади для кращого розуміння матеріалу. Завдання виконує повністю, без помилок.

4 бали - здобувач має міцні ґрунтовні знання. Доповідь змістовна та відповідає вимогам. Під час підготовки до заняття здобувач не обмежується тільки матеріалами лекції. Бере участь в обговоренні поставленого питання. Протягом відповіді може використати приклади для кращого розуміння матеріалу. Проте допускає незначні помилки; у викладі деяких питань бракує глибини та аргументації. Завдання виконує повністю, з незначними помилками.

3 бали - здобувач знає тему заняття, має уявлення про навчальний матеріал, але його знання мають загальний характер. Вміє відповідати на окремі поставлені запитання. Допускає певні помилки в трактуванні поставленого питання, не вміє самостійно та творчо мислити, не може вийти за межі теми, має труднощі у формулюванні висновків. У виконанні завдань допускає багато помилок.

2 бали - здобувач має фрагментарні знання, не володіє програмним матеріалом. Відповіді на всі поставлені запитання не повні або взагалі відсутні. При відповіді часто зупиняється і не може додатково відповідати на запитання. У поставлених завданнях демонструє повне нерозуміння матеріалу, завдання виконані неправильно.

1 бал - здобувач володіє матеріалом на рівні окремих фрагментів, не працює в аудиторії, не готовий відповідати на будь-яке запитання з теми заняття. Не вміє робити узагальнення, висновки.

Для здобувачів заочної форми навчання при розрахунку використовується коефіцієнт 2

- **Критерії оцінювання індивідуального завдання (презентація):**

Презентація - це представлення результатів самостійної роботи здобувача з опрацювання обраної теми, питання, завдання тощо. Мета презентації – набуття здобувачем навичок з аналізу власної роботи і публічного представлення результатів дослідження. Критерії оцінювання наведені у таблиці 1.

Таблиця 1

Критерії оцінювання презентації

Кількість балів	Мета	Висновки	Ключові положення	Структура
16-20 балів	Всі частини презентації пов'язані з метою і предметом дослідження	Результати дослідження узагальнюються з метою формулювання важливих і значущих висновків за темою дослідження	Презентація має в основі ключові положення, які повністю розкривають тему дослідження	Презентація починається слайдом, який викликає інтерес до теми дослідження, надає інформацію в логічній послідовності
11-15 балів	Всі частини презентації містять важливі твердження за темою дослідження	Результати дослідження узагальнюються з метою формулювання висновків за темою дослідження	Презентація має в основі декілька ключових положень, які не повністю розкривають тему дослідження	Презентація починається із вступу, надає інформацію в певному порядку і завершується викладенням важливих моментів дослідження
6-10 балів	Презентація містить важливі твердження за темою дослідження, але містить не відповідну темі інформацію	Деякі висновки є нелогічними і необґрунтованими	Презентація має в основі декілька ключових положень, однак вони перевантажені інформацією	Презентація має вступ і висновки, однак є непослідовність викладу теми дослідження
1-5 балів	Презентація не має відношення до теми дослідження	Висновки відсутні або є нелогічними	Не визначені ключові положення	Презентація не містить вступу, не дає чіткого уявлення про тему дослідження

Максимальну оцінку 20 балів студент отримує, якщо оформлення та зміст презентації відповідає наступним вимогам:

- повнота розкриття теми;
- структуризація інформації;
- наявність і зручність навігації;
- відсутність граматичних, орфографічних і мовленнєвих помилок;
- відсутність фактичних помилок, достовірність поданої інформації;
- наявність і правильність оформлення обов'язкових слайдів (титульний слайд, зміст, список використаних джерел);
- оригінальність оформлення презентації;
- обґрунтованість і раціональність використання засобів мультимедіа та анімаційних ефектів;
- придатність презентації для обраної цільової аудиторії;
- грамотність та естетичність використання кольорового оформлення;

- використання авторських ілюстрацій, фонів, фотографій, відеоматеріалів;
- грамотність і чіткість мовлення;
- наявність, обґрунтованість і доцільність використання фонового звуку;
- розміщення і комплектування об'єктів;
- єдиний стиль слайдів.

Для здобувачів заочної форми навчання при розрахунку використовується коефіцієнт 1,5

Критерії оцінювання доповідей, рефератів

Доповідь, есе, реферати – це наочне представлення результатів самостійної роботи здобувача з опрацювання обраної теми, питання, завдання тощо. Критерії оцінювання наведені у таблиці 2.

Таблиця 2

Критерії оцінювання доповіді, есе, реферату

Кількість балів	Мета	Висновки	Ключові положення	Структура
3 бали	Всі частини пов'язані з метою і предметом дослідження та містять важливі твердження за темою дослідження	Результати дослідження узагальнюються з метою формулювання важливих і значущих висновків за темою дослідження	Матеріал має в основі ключові положення, які повністю розкривають тему дослідження	Дослідження надає інформацію в логічній послідовності і завершується викладенням важливих моментів дослідження
2 бали	Матеріал містить важливі твердження за темою дослідження, але містить не відповідну темі інформацію	Деякі висновки є недостатньо обґрунтованими	Дослідження має в основі декілька ключових положень, однак вони перевантажені інформацією	Дослідження має певну непослідовність викладу теми дослідження
1 бал	Матеріал має опосередковане відношення до теми дослідження	Висновки є нелогічними або недостатньо обґрунтованими	У ключових положеннях відчувається нестача інформації, що необхідна для поточнення висновків	Дослідження має непослідовність у викладі теми

Для здобувачів заочної форми навчання при розрахунку використовується коефіцієнт 6,7

Критерії оцінювання захисту доповідей, есе, рефератів на семінарському занятті:

3 бали – здобувач у повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно та аргументовано його викладає, глибоко та всебічно розкриває зміст поставленого завдання.

2 бали – в цілому володіє навчальним матеріалом, але не демонструє глибини знань, може не вистачати аргументації в поясненнях. Допускаються несуттєві неточності.

1 бали – не в повному обсязі володіє матеріалом. Має помилки у відповіді.

Для здобувачів заочної форми навчання при розрахунку використовується коефіцієнт 3,3

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності здобувача вищої освіти при оцінюванні результатів **підсумкового (семестрового) контролю**, є такі:

- виконання всіх *видів навчальної роботи*, що передбачені програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер *знань* навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих нормативних джерелах, вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- *характер відповідей* на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння *застосовувати* теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати *достовірність* одержаних результатів

9. Особливості набору балів за видами навчальної діяльності здобувача для кожної форми здобуття освіти та форми підсумкового (семестрового) контролю.

Розподіл балів за темами занять для заліку

Поточне оцінювання та самостійна робота							Всього балів		
модуль 1				модуль 2			Інд. завдан ня	За підс. модулів / <i>тем</i> занять та Інд.з.	Додаткові бали
T 1	T 2	T 3	T 4	T 5	T 6	T 7			
10	10	10	10	9	9	12			

							20	90	10
40 балів				30 балів					
Порогові бали							0-60		0-10
Загальна рейтингова оцінка							100		

Додаткові (заохочувальні) бали нараховуються за представлення результатів науково-дослідних робіт здобувача:

- участь у конкурсах наукових робіт, науково-дослідних проектах;
- публікацію наукових статей, тез доповіді на конференції.

Розподіл балів за видами діяльності (денна форма навчання):

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів за семестр	Форма контролю
Самостійна робота	4	3	12	Залік
Індивідуальне завдання (презентація)	20	1	20	
Захист доповідей, рефератів	3	3	9	
Підготовка доповідей, рефератів	3	3	9	
Робота на семінарському занятті	5	8	40	
Участь у конкурсах наукових робіт, науково-дослідних проектах; публікація наукових статей, тез доповіді на конференції	5	2	10	
Разом			100	
Розрахунок балу: $12+20+9+9+40+10 = 100$				

Розподіл балів за видами діяльності (заочна форма навчання):

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	К-сть одиниць	Максимальна кількість балів за семестр	Форма контролю
Самостійна робота	20	1	20	Залік
Індивідуальне завдання (презентація)	30	1	30	
Захист доповідей, рефератів	10	1	10	
Підготовка доповідей, рефератів	20	1	20	
Робота на семінарському занятті	10	1	10	
Участь у конкурсах наукових робіт, науково-дослідних проектах; публікація наукових статей, тез доповіді на конференції	5	2	10	
Разом			100	

9.3.Шкала оцінювання результатів підсумкового контролю, що використовується в Університеті

Оцінка за шкалою ЄКТС	Оцінка за стобальною шкалою	Оцінка за національною шкалою		Значення оцінки
		для екзамену	для заліку	
A	90 - 100 балів	«відмінно»/ «excellent»	«зараховано»/«passed»	Відмінно - відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками
B	80 - 89 балів	«добре»/ «good»		Дуже добре - достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75 - 79 балів			Добре - в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69 - 74 балів	«задовільно»/ «satisfactorily»		Задовільно - посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60 - 68 балів			Достатньо - мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	30-59 балів	«незадовільно»/ «unsatisfactory» (з можливістю повторного складання)	«не зараховано» / «failed»	Незадовільно - потрібно додатково працювати для отримання позитивної оцінки
F	1-29 балів	«незадовільно»/ «unsatisfactory» (з обов'язковим повторним курсом)		Незадовільно - необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу

10. Рекомендовані джерела інформації

Основні джерела:

1. Бондаренко, О. Ф. Психологія адиктивної поведінки: підручник. Київ: Центр учбової літератури, 2019. 312 с.
2. Кондратенко, Л. А. Адиктивна поведінка: психологічні механізми та профілактика: підручник. Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2020. 280 с.
3. Максименко, С. Д., Чепелева, Н. В. Психологія залежностей та адикцій:

- підручник. Київ: Академвидав, 2018. 276 с.
4. Ткаченко, Т. В. Профілактика адиктивної поведінки у підлітків: підручник. Львів: ЛНУ ім. І. Франка, 2021. 198 с.
 5. Макаренко А. О., Калайтан Н.Л., Старовойт Т.П. Психологія адиктивної поведінки: навч. посіб. [Електронний ресурс]: Харків: Нац. аерокосм. ун-т ім. М. Є. Жуковського «Харків. авіац. ін-т», 2020.
 6. Максимова Н.Ю. Психологія соціальної роботи з проблемними сім'ями: Навч. посібник. – К. 2017 – 463с.
 7. Мудрик А. Б. Психологія залежної поведінки : навчальний посібник. Луцьк: ПП Іванюк В.П., 2022. 236 с.
 8. Психолого-педагогічні механізми девіантної поведінки військовослужбовців у контексті поведінкових адикцій в умовах російсько-української війни / Л. Олійник та ін. Перспективи та інновації науки. 2026. № 2(60).

Додаткові джерела:

9. Кондратенко, Л. А. Методичні матеріали для самостійної роботи студентів з дисципліни «Психологія адиктивної поведінки». Харків: ХНУ ім. В. Н. Каразіна, 2020. – 68 с.
10. Психологія залежної поведінки [Електронний ресурс]: електрон. метод. посіб. до практ. занять і самост. роботи для здобувачів першого (бакалавр.) рівня вищ. Освіти спец. 053 Психологія / уклад. Т. Д. Мостова. Одеса: Одес. нац. ун-т ім. І. І. Мечнікова, 2025.
11. Шевченко, І. М. Методичні рекомендації для організації самостійної роботи студентів з психології адиктивної поведінки. Одеса: ОНУ ім. І. І. Мечнікова, 2022. 58 с.
12. Maksymova, Nataliia; Hrys, Antonina; Maksymov, Mykola; Krasilova, Yuliia; Udovenko, Julia. Psychological Factors of Overcoming Nonchemical Addictions. The Journal of Nervous and Mental Disease August 9, 2024.
13. Shaffer H. J., LaPlante D. A., LaBrie R. A., Kidman R. C., Donato A. N., Stanton M. V. Toward a syndrome model of addiction: Multiple expressions, common etiology // Harvard Review of Psychiatry. 2014. Vol. 12, no. 6. P. 367–374. DOI: <https://doi.org/10.1080/10673220490905705>.
14. Volkow N. D., Koob G. F., McLellan A. T. Neurobiologic advances from the brain disease model of addiction // New England Journal of Medicine. 2016. Vol. 374, no. 4. P. 363–371.

Інформаційні ресурси:

1. Національна бібліотека України імені В. І. Вернадського [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua>
2. Електронна бібліотека Національного університету «Києво-Могилянська академія» [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://library.ukma.edu.ua/>
3. World Health Organization (WHO). Alcohol, drugs and addictive behaviours [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.who.int/health-topics/addictive->

[behaviour#tab=tab_1](#)

4. American Psychological Association (APA). Addiction resources [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://www.apa.org/topics/addiction>
5. ERIC – Education Resources Information Center [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://eric.ed.gov>